

Welshterrier

– en liten spjuver från Wales

Av Jan-Erik Johansson

Jag brukar framhålla att welshen har ett högre gradtal än andra individer av släktet canis familiaris. Aptiten på livet, nyfikenheten, snabbheten att exploatera nyss gjorda upptäckter är signifikativt för rasen. Den är full av upptåg och lekfulla spratt, en liten spjuver döljer sig i varje welsh. Klassens clown, skulle jag vilja kalla den. Björn von Rosen beskrev på sin tid terriern som "hunden som är större än sitt skinn". Detta gäller i hög grad welshen. Den något slitna klyschan "stor hund i litet format" äger här sin sin rätta tillämpning. Welshen är den oreserverade livsglädjen placerad på fyra hundben. Den är behäftad med en stor portion självsäkerhet, varmed jag även vill ha sagt, att det inte är fel att ha en viss hundvana innan man skaffar en valp. Hellre det än ingen erfarenhet alls. Konsekvens och sunt förnuft är annars bra egenskaper vid umgänget med welshen. Känner man att man besitter dessa egenskaper ska man inte dra sig för att införskaffa en liten welshvalp. Har man väl lärt känna rasen in på bara skinnet, ja då klingar ordet welsh som en stolt fanfar. Men det är en fanfar i många skiftande tonarter, för welshen är en av de mest mångfasetterade av alla hundraser som finns. Glädjen, nyfikenheten och den stora portionen lekfullhet welshen besitter, gör den oerhört attraktiv då man en gång lärt känna den.

Historiska anor

Welshterriern och dess föregångare har i Storbritannien flitigt använts vid jakt på utter, räv, grävling och smågnagare. För den sortens jakt krävs både mod och en aldrig sinande energi. Lusten att försvara sig måste också finnas med. Utan den skulle hundarna stå sig slätt. Vad det handlar om är överlevnad på naturens villkor. Welshterrierns härkomst sträcker sig längre tillbaka i tiden än de flesta av dagens hundraser. Den beskrivs redan i gamla walesiska lagtexter. Ett intressant år är 942 e. Kr. Det var det året den ryktbare Hywedda kröntes till kung av Wales. Hävderna förtäljer att Hyweddas hushund, som var en svart-brun liten terrier, hela tiden befann sig vid kungens fötter under kröningen. Den var av allt att döma belåten med det fina namn husse fått, kung Hywell den Gode av Wales. Sedan det tidiga 1700-talet har welshterriern använts på de walesiska huntkennlarna. Tillsammans med foxhounds och otterhounds utgjorde de ett viktigt inslag i jakten. Detta framgår om inte annat i rullorna hos några av de gamla anrika kennlarna, t.ex. Ynysfor otterhounds och Glasnevin foxhounds. Genom noggrann individselektion under årens lopp, speciellt i de nordvästra delarna av Wales, fastställdes rasens karaktäristika. Den Engelska Kennelklubben godkände welshterriern som ras 1886. Samma år bildades även rasklubben i England. Detta förde med sig en ny era för de små svart-bruna grythundarna på de brittiska öarna. Intresset väcktes på allvar och snart var welshterriern vanligt förekommande i utställningsringarna. Den från den sedan länge utdöda black and tan terriern härstammande welshterriern fick nu ett nytt uppsving. Även inom konsten kan den lilla svart-bruna föregångaren till dagens welshterrier spåras. Den förekommer på gamla bonader som idag betingar höga priser på den internationella auktionsmarknaden.

I skildringar av adelns slösaktiga liv i England målade William Hogarth (1697-1764) små welshterrierliknande hundar liggande vid de rumlande herrskapens fötter. Sir Edwin Landseer (1802-1873) avbildade även han den lilla svart-bruna terriern. I Frankrike upprepade Constant Troyon (1810-1865) den konstnärliga bedriften. Rykten sprids fort då stora hundar i litet format är på väg att födas.

Fru Ebba Cassel - rasens banérförare i Sverige

Det är ingen överdrift att presentera fru Ebba Cassel som legendarisk pionjär för rasen i Sverige. Det var hon som introducerade den pigga lilla walesaren i vårt land. Hennes intresse väcktes då hon läste en artikel om rasen i en svensk dagstidning. Kort därpå begav hon sig till England för att förkovra sig i språket. Efter ett antal besök på engelska welshterrierkennlar kom hon så småningom i kontakt med Mr W S Glynn, som på den tiden kan betraktas som en nestor inom rasen. Av honom köpte fru Cassel hunden Brynhir Jerry och tiken Brynhir Blossom. Det var dessa båda som kom att bli vårt lands första welshar. Den första valpkullen efter de båda föddes den 12 december 1913. Tidigare samma år visades och prisbelönades de under stor uppmärksamhet på Svenska Kennelklubbens stora utställning i Stockholm. Flera framgångsrika welshar såg under de följande åren dagens ljus genom fru Ebba Cassels försorg. På 30-talet stod hennes kennel Pyrola på topp och de framskjutna placeringarna i utställningsringarna duggade tätt. Under den tid fru Cassel var verksam föddes i hennes kennel 24 valpkullar med inalles 73 valpar.

Härliga welshbilder tagna av Markku Peittola

Tidigt vinstrika welshterrier

Sveriges första utställningschampion tillhörde dock inte Sfru Cassel. Året var 1919 och namnet på hunden Brandy Spiritus. Ägare till honom var Ivar Mac Key, en tidig welshentusiast. Sedan dess har ett betydande antal utställningschampions kommit till. Att belysa dem alla faller på sin egen orimlighet. Hur som helst, den första riktigt stora sensationen kom när två welshar utmärkte sig genom att vinna Best in Show på Stockholms Internationella utställning, Nordens största. Det var Ch Cedewyn Comedy som det ena året tog hem det åtråvärda BIS:et för att nästa år erövrades av Ch Groveview Red Rum. Höll i snöret gjorde en välkänd profil, nämligen Ann-Christin Molin, en av landets bästa trimmare.

CH Groveview Red Rum med handler Ann-Christin Molin
Foto Gunnar Lindgren

I och med detta väcktes intresset och snart skulle det rulla igång på allvar.

Barbro Wirén och kennel Toreador.

Där fru Cassel slutade tog Barbro Wirén och kennel Toreador över. Den Toreadorska epoken inleddes med att Barbro tog sig an en fodertik som kom från fru Cassel. Ch Pyrolas Perfection föddes den 10 juni 1939 och överläts till Barbro 1943.

Båda foderkullarna växte upp hos Barbro. En dotterson till denna fodertik blev sedan Barbros första inköpta welshterrier. Denna Ch Redsky Optimist hade Gudrun Sörvik i Göteborg fött upp. Han användes en del i aveln, men en welsh av större betydelse skulle snart anlända till det toreadorska hemmet. Han hette Ch Felstead Formidabel och var importerad från England. Flera vinstrika welshar var fallna efter honom och som avelshund var han av betydelse i landet. Fler importer följde.

Men den welsh som kom att lägga grunden till de riktigt stora toreadorframgångarna var ingen av de importer Barbro hittills tagit in. Det hade Bibbi och Roine Almhög, kennel Robic's, gjort. Jag åsnyftar Int o Nord Ch Laroc Night Nurse.

CH Laroc Night Nurse

Av någon anledning som Bibbi och Roine Almhög säkert kom att ångra överläts denna tik på Barbro. Avkommorna till denna utmärkta avelstik kom snart att ge sig tillkänna i utställningssammanhang. Segrarna travades på varandra, främst ska framhållas Ch Toreadors Night Baroness och Ch Toreadors Night Baron. Deras betydenhet för svensk welshterrieravel är i det närmaste legendarisk. Toreadorkenneln kommer att gå till hävderna som en av de riktigt stora welshkennlarna i Sverige. Fortfarande är det eftersträvansvärt att ha med Barbros hundar i härstamningarna. Barbro kom att föda upp närmare 60 champions. Hon har dessutom varit en uppskattad mentor till flera av våra mest framgångsrika uppfödare. Själv satte Barbro punkt för sin uppfödning 1990, men eftersom Sissi Idman, en welshentusiast, nyligen gått in som delägare har kenneln fått en fortsättning. Framtiden får utvisa var som kommer ut av det. Sissi Idman önskar vi lycka till..

Här ser vi Ebba Cassel, som introducerade welshterriern i Sverige, tillsammans med Lars Adeheim
Foto Gunnar Lindgren

Ett tidigt foto av Pyrolas Bob född 1913

Lars Adeheimer med Adens Holligan när han blev BIS
På Johanneshov 1972 Foto Gunnar Lindgren

Rasspecial–WELSH TERRIER

Liselotte Johansson - handler, uppfödare och trimmare.

Ett eget kapitel i den svenska welshterrierhistorien ska även ägnas Liselotte Johansson och hennes kennel Vanitas. Liselotte hör till den sortens entusiaster som tidigt visade sig besitta egenskaper långt utöver det vanliga.

Redan som mycket ung visade hon prov på imponerande handlag med hundar, främst welshterrier. Det hela tog sin början då Liselotte kom till Toreadorkenneln för att lära upp sig. Barbro förstod snart att det var en begåvning av stora mått hon fått hem till sig. Det dröjde inte länge förrän Liselotte började trimma och visa Toreadorkennelns welshar. Det var som om handlaget var medfött. Då Liselotte tog tag i snöret lyfte hon hundarna. En handler av sällan skådat slag var därmed i full gång i utställningsringarna.

Som så många andra framgångsrika människor begav sig Liselotte till USA och blev professionell handler där. Som eftertraktad uppvisare och även uppfödare under kennelprefixet Vanitas gjorde hon sig ett aktat namn bland uppfödare och utställare i det stora landet i väster. Efter åren i USA återvände Liselotte till Sverige.

Snart såg vårt land en ny welshstjärna tändas, Int o Nord Ch SV-91 Vanitas New Generation gjorde sitt intåg på scenen.

Snart visade sig denna welshane bli av utomordentligt stor betydelse i aveln, kanske den största av de här i Sverige använda täckhundarna. Samtidigt förvånas man inte då man ser att modern till honom var den så berömda Int o Nord Ch Toreadors Night Baroness med anor från lika berömda Int o Nord Ch Laroc Night Nurse, som även förekommer i ledet efter stjärnor som Am Int o Nord Ch KBHV-96 SV-96 Vanitas Nutshell och Vanitas Norma Jean. Ch Vanitas Nightcap, som ägdes av Sallygårdens kennel, ska också nämnas. Tyvärr rycktes han bort alltför tidigt.

Liselotte bedriver ingen uppfödning idag. Hon är numera sysselsatt som utställningsdomare och har ett välbesökt trim i Göteborg. Mattar och hussar reser av naturliga skäl långväga för att få sina hundar trimmade hos Liselotte, för då får de det gjort efter konstens alla regler.

CH Vanitas New Generation foto: L. Nordlund

Svenska welshterrierklubben

Jämfört med andra länder bildades Svenska Welshterrierklubben ganska sent, närmare bestämt den 3 maj 1973. Initiativtagare var Lars Adeheimer, Per Thorsson, Roine Almhög och Bengt Nilsson. Lars Adeheimer och Bengt Nilsson är välkända uppfödare och domarprofiler. Lars Adeheimer har Aden och Bengt Nilsson Label som kennelprefix. Signifikant är att Bengt Nilssons första welsh kom från den välkända Toreadorkenneln. Toreadors Suspence var namnet. Även de båda följande welsharna kom från Barbro, Toreadors Skybell och Toreadors Welsh Lady. Det var Skybell som gav upphov till kennelnamnet, dock bedrivs ingen uppfödning av welsh idag. Per Thorsson, som inte längre finns ibland oss, var en welshvän av stora mått. Sallygårdens första welsh, S o N Ch Snowdonias Cheek to Cheek, kom från honom. Per levererade henne i lastbil från Stockholm. Är det inte betecknande detta, att det krävs en stor lastbil för transporten av en enda liten welsh! Per Thorsson var trots svår sjukdom alltid jovialisk och vänlig. Han kunde sitta i timmar och dricka te och prata welsh. En verklig eldsjäl. Roine Almhög bedrev tillsammans med hustrun Bibbi framgångsrik uppfödning under kennelnamnet Robic's. Åtskilliga champions tillkom under det prefixet. Kan här nämna Int o Nord Ch Robic's Decibel, som även blev Nordisk Vinnare -80, Int o Nord Ch Robic's Hurricane samt Int o Nord Ch Robic's Never Mind. Under samma tid var en annan framgångsrik uppfödare verksam i det studentikosa Lund. Hon hette Gunilla Karlsson och var innehavare av kennel Tergus. Åtskilliga vinnare under de här åren kom från Gunilla. Namn som Tergus Bodybuilder, Tergus Last Edetion, Tergus Light-O-Love m.fl. får alla gamla diggare av welshen att nicka igenkännande. Ordförande i Svenska Welshterrierklubben idag är Leif Forsell, som bedriver uppfödning på sin kennel Cymrae. Liksom Gunilla Karlsson har även han sina rötter i den skånska myllan.

Dagens Welshar

Ett mycket stort antal welshar har förärats utställningschampionat genom åren. Att ta upp alla dessa och uppfödarna till desamma låter sig inte göras på några få sidor i en raspresentation. Av utrymmesskalens nödtorft nödgas jag därför begränsa mig till de uppfödare och hundar som under senare år spetsat på Årets Welsh, det vill säga de allra vinstrikaste.

Jag tar mig friheten börja med Future Kids kennel i Södertälje, som ägs av Turid och Mats Eriksson. Stor sensation gjorde de med egenuppfödda och ägda Ch Future Kids Girlpower genom att erövra titeln Junior World Winner på Världsutställningen i Sverige 2008. 2010 var det färdigt igen. Nu var det Ch Future Kids Hot Spice som gjorde det genom att bli Veteran World Winner på Världsutställningen i Danmark.

Till detta kan läggas topplaceringar på Årets Welsh samt ett flertal championat. 2010 blev årets vinstrikaste svenskuppfödda welshterrier Sallygårdens Zara Moon, som är fallen efter Ch Welsas Super Trouper och undan Ch Sallygårdens Nina Ricci. Både Future Kids kennel och Sallygårdens kennel har byggt upp sitt nutida avelsmaterial på stamtikar som kommer från kennel Dimwitch, vilken i sin tur startat upp med hundar från Lars Adenheimer och det var CH Adens For Export Only, som blev kennelns stamtik, hon är förresten en helsyster till den mycket framgångsrika Int CH Adens Fit For Fight, som hade ett otal BIS och grupplaceringar i Sverige, han såldes sedermera till Australien där han var mycket framgångsrik både i utställningsringarna och som avelshund.

CH Dimwitch Fire Demon foto; Zoltan

Kennel Dimwitch ägs av de för oss terrierfrälsta så välkända Anki och Lennart Nordlund. De har båda bemärkt sig genom att utöver uppfödningen ta på sig en mängd hedervärda förtroendeuppdrag genom åren. Så har t.ex. Lennart suttit ordförande i Svenska Welshterrierklubben under 13 år. Anki har liksom Lennart engagerat sig och lagt ner mycket tid och energi för welshterriern i Sverige. Faktiskt, dagligen påminns jag om de båda, eftersom Ankis konstnärligt skapade små welskulpturer finns utspridda lite varstans i vårt hem. Utöver de förnämliga små skulpturerna i olika poser tillkommer naturligtvis uppfödningen.

Welsas Hey I'm Hot News, efter Purston hot as hell Fadern Vanitas New Generation foto P. Uden

Anki och Lennart har fått fram ett betydande antal champions genom åren och dessutom återkommande spetsat på Årets Welsh. Under ett antal år med den exteriört föredömliga Ch Dimwitch Made for Joy. Tre år i rad har denna lilla stjärna placerat sig bland de allra främsta. Bland de äldre welsharna vill jag framhålla Ch SV-92 Dimwitch Vining Witch och hennes dotter Ch Dimwitch What 'A Witch, som dessutom är mormor till Ch Sallygårdens Zara Moon. Dessutom måste jag nämna CH Dimwitch Fire Demon en son till D: Vining Witch som hade gruppvinster och grupplaceringa med ett BIS på ÖsTeks utställning som kronan på verket.

Till alla Dimwitch framgångar med egenuppfödda hundar ska även en import av stor betydelse framhållas, nämligen Ch Whittingford Willpower. Han finns med i många led idag. En exteriörförbättrare av stora mått. Kenneln Dimwitch har för sin uppfödning tilldelats Svenska Terrierklubben uppfödarmedalj. Elsa Almgren och hennes kennel Welsas i Trelleborg. Elsa Almgrens förnämliga import Int o Nord Ch NV-90 SV-90 Purston Hot As Hell är det som bildat avstamp till ett betydande antal av de nutida så framgångsrika hundarna.

Hot Riot's kennel, som ägs av Birgitta Wennbom, hör också till de kennlar som erhållit toppplaceringar på utställningar och placerat sig bland de främsta på Årets Welsh. Den största framgången hittills har Birgitta haft med Multich SV-90 Hot Riot's Lapdog. Årets Welsh i Sverige både 2006 och 2007. Lapdog finns i dag på Aluzjas kennel i Polen. Han har även stått uppstallad hos de välkända kennlarna High Flyer's och Von der Hohen Flur.

Birgitta är också en av de ytterst få som använder sina hundar i praktisk jakt.

Ungdomsfoto av CH HotRiot's Lapdog

Hot Riot's Up to Date(Chili)

Hot Riot's Rikitikitavi.(Ricki)

Av svenska kennlar med vinstrika hundar och flera champions på agendan måste även nämnas Gorms, Touchstone, Cymrae, Vacker Tass, Aden. Kahlu'a och Min Finaste. De ska samtliga ha ett förtjänstfullt hedersnämmande. Av nutida kennlar av större betydelse i våra grannländer kan nämnas Borchorst i Danmark, Ecco's i Norge och Vicway i Finland

Exteriör

Welshterriern ska ha en kort och kompakt kropp, långsträckt huvud med väl burna öron som ska vara små och inte alltför tunna. Öronvecken ska sitta alldeles ovanför skallen. Ett litet stop är att föredra. Huvudets längd är lika med nospartiets längd. Ögonen ska vara mandelformade, mörkt bruna, ju mörkare desto bättre. Käkarna ska vara välutvecklade och tänderna ganska stora för att bäras av en så pass liten hund. Halsen ska vara "ädel", det vill säga inget löst halsskinn. Bröstkorgen ska vara djup och måttligt bred. Eftersom den är framavlad för jakt i gryt får inte bröstkorgen vara alltför bred. Den ska ju kunna ta sig fram i trånga gångar. Fronten är rak, skuldrorna är långa, sluttande och väl tillbakalagda. Ett förekommande ganska vanligt fel är dåligt vinklade överarmar. Det är överarmens läge som avgör hur långt framsteget ska bli. Framsteget kan inte bli längre än vad överarmsvinkeln tillåter. Ett kort framsteg hämmar rörelsemönstret. Welshterriern ska ge intryck av att vara på språng. Uppmärksamheten ska återspeglas i blicken, ja i hela hållningen. Jag skulle därvid vilja luta mig mot ett citat taget från raspresentationen av Jack russel i Hundsport 4/2011: "Det intensiva intresset för omvärlden och uppmärksamheten ska lysa ur ögonen. Den ska ge intryck av att vara i startgroparna - klara, färdiga, gå!" Detta gäller i hög grad welshen. Den ska vara som på språng när man ställer den i utställningsringarna - hela tiden. Uppmärksamheten på topp, alltså. Går vi efter detta dock så viktiga inlägg över till benen, så ska de vara raka och muskulära. Hasorna ska vara moderat vinklade, parallella. Bra resning är av stor vikt, varvid vi åter kommer in på det där med uppmärksamheten och intresset för omvärlden. Det ska även återspeglas i rörelserna. En welshterrier ska röra sig med bra resning och ha ordentligt drive i steget.

Trimning och pälsvård

Vardagstrimning bör man ägna welshen var tredje månad. Mellan trimningarna ska den genomkammars med stålkam, då ända ner i hårbotten. Öron och tassar putsas från och till för att welshen ska se prydlig ut. Sköts pälsen på rätt sätt blir den både vatten- och smutsavvisande. Det är viktigt att man börjar med pälsvården tidigt så att den lilla valpen lär sig och förstår vad som krävs av den. Det gäller här såväl som fostran i övrigt. Beter man sig på rätt sätt får man inga problem i framtiden heller. För att komma till sin rätt i utställningssammanhang måste de små welsharna trimmas ofta, och då av en trimmare som är skickad för det. Utställningstrimningen är ingen enkel match, den ska göras av den som bemästrar det. Framgångarna i utställningringarna bygger till stor del på att trimningen är rätt utförd.

Welshen i sammandrag

Welshen är en särdeles energisk liten krabat. Den är framavlad för att vara det. Den har ju under århundraden använts för att få upp räven ur de gryt som foxhounds jagat ner den i under de klassiska rävjakterna till häst. Så energisk och enveten är den lilla welshen att den stundom måste grävas fram då den väl kommit ner i ett gryt. Man ställer sig inte helt obefogat frågan: Men är inte det en svårhanterlig hund? Frågeställningen har sitt berättigande om man enkom ser till den enorma energi welshen besitter. Men så är det i vart fall inte. Paradoxalt nog är welshen så flexibel att den frimodigt anpassar sig till de miljöer den är satt att vara i. Den ställer in sig på vad som krävs av den. Om den hamnar i stillhet hos äldre eller i en stämmig barnfamilj spelar mindre roll

Welshen är mån om att vara sina ägare till lags. Att den skulle vara lätthanterlig var ett krav som ställdes tidigt. Annars kunde den ha skapat oro bland de foxhounds som användes för att driva räven. Och det är inte bara som jakt- och grythund den visat stor lämplighet, på senare år har den även gjort bra ifrån sig på lydnadstävlingar. Agility är en annan sportgren där welshen genom sin snabbhet och smidighet visat stor lämplighet. Welshen är av praktiskt format, den har bra storlek och faller inte. Den är en hängiven kompis att ty sig till då åskan går. Den är orädd och framåt, vilket gör att den inte ryggar i första taget. Den har utöver det en naturlig fallenhet för livfulla lekar och ett hjärta av guld. I kärlek och tillgivenhet är den ett föredöme. Den är mycket älskvärd och kelen, har inte det ringaste emot att sitta i mattes och husses knä och kolla på teve. Den är en sann glädjekälla på fyra hundben för var och en som tar den till sig och behandlar den som riktiga vänner ska behandlas. Det vill säga med kärlek och värme. Gör man det får man en liten godmodig welsh som är en trogen i alla sina livs dagar.

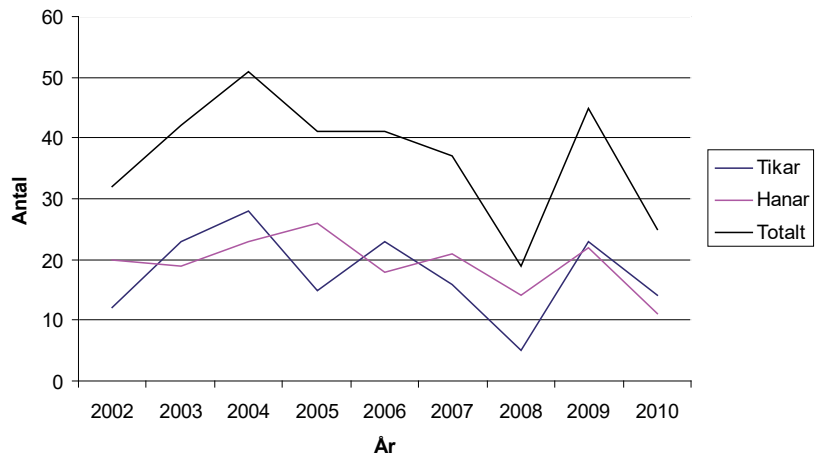
Jan-Erik Johansson
www.sallygarden.com

Lite Welshterrier statistik Källa SKK

Registreringar

År	Tikar	Hanar	Totalt
2002	12	20	32
2003	23	19	42
2004	28	23	51
2005	15	26	41
2006	23	18	41
2007	16	21	37
2008	5	14	19
2009	23	22	45
2010	14	11	25

Inavelsgraden

År	Inavelsgrad %
2002	5,2
2003	4,1
2004	3,6
2005	1,2
2006	4,4
2007	1,7
2008	1,9
2009	1,1
2010	0,7

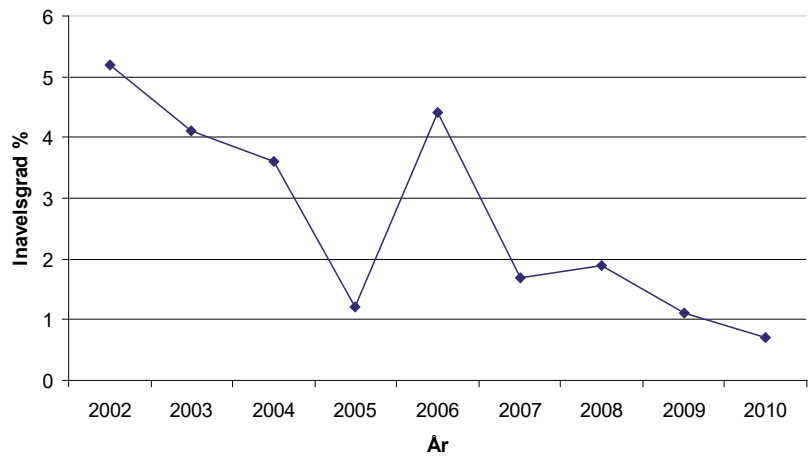

Foto: Bob Krautscheid